

TI Sverige - Nyhetsbrev Februari 2012

Vi har ett intensivt kvartal bakom oss i vårt pågående förändringsarbete. Jag är glad att kunna peka på flera positiva händelser sedan vårt senaste nyhetsbrev i november.

Vår förenings engagemang har bidragit till att frågor rörande whistleblowing och korruptionsrisker i den kommunala sektorn har lyfts i samhällsdebatten. Vår rapport om whistleblowing, som följer på seminariet i november, är nu klar och kommer att publiceras inom kort. Seminariet om den kommunala sektorn i januari var också mycket välbesökt. Även här skall en rapport publiceras inom en nära framtid. Ni finner kortare summeringar från dessa seminarier i detta nyhetsbrev – längre seminarierapporter finns tillgängliga på vår hemsida. Vi hoppas att de färdiga rapporterna kommer att fortsätta att stimulera debatten och policyutvecklingen inom de två områdena.

Föreningen lanserade, den 8 februari, den [stora EU-finansierade studien om svenska institutioners motståndskraft mot korruption](#). Detta är en viktig milstolpe i vår verksamhet. En sådan studie har aldrig tidigare genomförts i Sverige. Studien har fått stort genomslag i media och ger beslutsfattare och opinionsbildare ett sedan länge efterfrågat underlag i korruptionsbekämpningen. Föreningen planerar en rad uppföljningsaktiviteter med studien i centrum under resten av året.

Vi förbereder tillsammans med East Capital ett seminarium om affärsklimatet i Ryssland den 21 mars. Hedersgäst blir ordförande i Transparency International Ryssland, Elena Panfilova. [Inbjudan till detta seminarium finns tillgänglig på vår hemsida](#).

Vi gratulerar Lotta Rydström, som utnämnts till exekutivsekreterare fr.o.m. 1 januari 2012, och vi har därmed fått en välbehövlig förstärkning av sekretariatet.

Slutligen vill jag påminna er om att vi även finns på Facebook ([Transparency International Sweden](#)) och Twitter ([@TI_Sweden](#)). Följ oss även gärna där för de senaste nyheterna om vårt arbete och om korruptionsbekämpning.

Vill du stöda TI Sverige och vår verksamhet - och samtidigt bidra till ett öppnare samhälle - sätt då in 250 kronor på bankgiro 5858-3519 och skicka oss e-post med namn, postadress och e-postadress. Som medlem får du dels gå gratis på de seminarier som anordnas av oss och våra samarbetspartners, dels blir du inbjuden till exklusiva medlemsevenemang med inbjudna talare.

Lars-Göran Engfeldt
Ordförande
TI Sverige

Whistleblowing: förutsättningar och skydd för de som slår larm om korruption och andra oegentligheter

Den 16 november 2011 arrangerade TI Sverige ett seminarium om whistleblowing. Seminariet utgick ifrån ett rapportutkast skrivet av Per Larson, doktorand vid juridiska institutionen vid Stockholms universitet. Moderator för seminariet var Anna Ekström, generaldirektör för Skolverket samt tidigare styrelseledamot i TI Sverige. Per Larsson poängterade att TI Sveriges rekommendationer ligger väl i linje med den internationella rättsutvecklingen. Det handlar således om att skapa förutsättningar för personer som i god tro och på rimliga grunder slår larm om korruption och andra allvarliga missförhållanden.

I anslutning till Per Larssons öppningsanförande gjorde Birthe Taraldset, doktorand vid juridiska fakulteten vid Universitetet i Bergen, en jämförande presentation av den norska lagstiftningen kring whistleblowing. Efter dessa två inledande anföranden följde en paneldebatt. I panelen deltog Karin Granbom Ellisson, riksdagsledamot och ledamot i konstitutionsutskottet, Pia Attoff, advokat Advokatfirman Attoff & Dahlgren, Göran Lambertz, ordförande i yttrandefrihetskommittén och f.d.

Justitiekansler, samt Claes Sandgren, professor i civilrätt vid Stockholms universitet och styrelseledamot i TI Sverige.

Bland annat diskuterades frågor om meddelarskydd och möjligheten för arbetsgivare att köpa ut anställda på grund av samarbetssvårigheter.

[En längre seminarierapport finns tillgänglig här.](#)

Rapporten är i sitt slutskede och ytterligare information kommer att publiceras på vår hemsida när den finns tillgänglig.

Korruptionsrisker i den kommunala sektorn

TI Sverige arrangerade i mitten av januari 2012 ett seminarium om korruptionsrisker i den kommunala sektorn. Seminariet utgick från ett rapportutkast som sammanställdes efter ett expertmöte som hölls under hösten 2011. Vid det mötet debatterade professor Bo Rothstein, docent Staffan Anderson, docent Olle Lundin och bolagsjurist Robert Engstedt den kommunala korruptionen från sina respektive expertområden.

Med utgångspunkt i de diskussioner som följde sammanställdes ett antal rekommendationer som TI Sverige riktar till riksdagen och regeringen samt förvaltningar på såväl nationell som lokal nivå. Det var dessa rekommendationer som låg till grund för seminariet i januari. TI Sverige har valt att rikta särskilt fokus på bl.a. ökad kunskap om offentlig upphandling, att verka för ökad transparens i kommunala bolag samt införande av konsekvensanalyser vid privatisering av kommunal verksamhet.

Moderator under dagen var Anna-Karin Lundin, tidigare justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen och ledamot i TI Sverige styrelse. Panelen bestod av Inga-Britt Ahlenius, tidigare undergeneralsekreterare för FNs internrevision samt f.d. generaldirektör för Riksrevisionsverket, Britt-Marie Citron, journalist, Lennart Gabrielsson, 1:e vice ordförande i Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Åsa Hedenberg, vd Huga samt ledamot i Samhällsbyggnadssektorns etiska råd, samt Gunnar Stetler, överåklagare och chef för Riksenheten mot korruption.

Den efterföljande diskussionen fokuserade huvudsakligen på fyra områden som behandlats i rapportutkastet; normers betydelse, lag- och domstolstrots, privatiseringar och ansvarsutkrävande. Panelen underströk vikten av en löpande granskning, där medarbetare har möjlighet att reagera på felaktigheter. Bristerna i den kommunala revisionen och svårigheterna med att utkräva ansvar av politiker framkom vid ett flertal tillfällen under seminariet.

[Klicka här för en seminarierapport.](#)

Rapportutkastet är under slutlig revidering och kommer att publiceras under våren. Ytterligare information kommer att finnas tillgänglig på vår hemsida.

Lansering av studien "Motståndskraft, oberoende, integritet - Kan det svenska samhället stå emot korruption?"

I början av februari lanserade TI Sverige [en omfattande studie om det svenska samhällets motståndskraft mot korruption](#) inom ramen för projektet European National Integrity Systems (ENIS). Lanseringen blev väl mottagen och bredd uppmärksammas i många olika medier.

Studien bedömer att Sveriges motståndskraft mot korruption är stark, men att det finns områden – till exempel öppenhet och insyn i offentlig verksamhet, redovisning av privata partibidrag och skydd för whistleblowers – där skyddet är svagare.

Vid ett möte 7 februari (exklusivt för TI Sveriges medlemmar) presenterade studiens forskningsledare docent Staffan Andersson metodologin och de huvudsakliga slutsatserna. TI Sveriges ordförande Lars-Göran Engfeldt berättade även om TI Sveriges utvalda fokusområden (bl.a. whistleblowing, partifinansiering och karantänsregler) och hur påverkansarbete kommer att fortskrida under 2012.

Paneldiskussionen den 8 februari modererades av Johan Hirschfeldt (f.d. President, Svea Hovrätt). Panelister var Maria Abrahamsson (Riksdagen), Peter Eriksson (ordf., Riksdagens Konstitutionsutskott), Yvonne Gustafsson (generaldirektör, Statskontoret) och Gunnar Wetterberg (samhällspolitisk chef, Saco). De betonade att det svenska samhället har goda förutsättningar för

att motverka korruption, men att integriteten kan stärkas på flera sätt. Dessutom krävs en vital debatt om de värden som ligger till grund för den svenska förvaltningskulturen för att säkra korruptionsfrågornas aktualitet.

Nu fortskrider ENIS-projektet med ett aktivt påverkansarbete där rundabordsamtal och seminarier runtom i Sverige utgör kärnaktiviteten. TI Sveriges medlemmar, och andra intresserade, kommer naturligtvis att informeras fortlöpande om nya aktiviteter, både via detta nyhetsbrev och på [ENIS-sidan på vår hemsida](#).

[Lars-Göran Engfeldts artikel för DN Debatt](#), 8 februari 2012. Artikeln föreslår sju åtgärder baserade på resultatet från studien.

[Docent Staffan Anderssons medverkan i Studio Ett](#), P1, 8 februari 2012.

För fler artiklar och nyhetsinslag hänvisar vi till vår hemsida, Facebook eller vårt Twitter-flöde.

Corporate Supporters Forum – TI Sveriges näringslivsforum

TI Sverige välkomnar Atlas Copco Sverige, Ernst&Young Sverige och Siemens Sverige till vårt näringslivsforum. Vi tackar för ert visade stöd av vår förening och verksamhet och ser fram emot ett givande samarbete.

[För ytterligare information om vårt näringslivsforum.](#)

Under våren kommer vi att arrangera flera aktiviteter med fokus på näringslivet. Den 21 mars arrangerar vi tillsammans med East Capital ett seminarium för svenska företag intresserade av den ryska marknaden. Anmäl dig senast 14 mars – inbjudan finns tillgänglig på vår hemsida.

”Svängdörr i staten” – ny ESO-rapport

Den 19 januari presenterade Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi ”Svängdörr i staten – en ESO-rapport om när politiker och tjänstemän byter sida” skriven av Eva Lindström, före detta riksrevisor, och Niklas Bruun, professor vid Svenska Handelshögskolan i Helsingfors.

Rapporten föreslår, [i enlighet med TI Sveriges positionspapper](#), ett års karantän för statsråd, statssekreterare och generaldirektörer som vill gå över till den privata sektorn - främst i syfte att undvika intressekonflikter.

Eurobarometer om korruption

Förra veckan offentliggjorde Europeiska kommissionen en [EU-omfattande opinionsundersökning \(Special Eurobarometer 374\) om korruption](#).

Resultaten av denna undersökning belyser det faktum att medborgare i hela Europa upplever korruption som ett stort problem. De flesta européer (74%) upplever korruption som ett stort problem i sina respektive länder – betydande regionala skillnader finns dock: 98% av de tillfrågade i Grekland upplever korruption som ett stort problem, jämfört med 43% i Sverige men enbart 19% av de tillfrågade i Danmark.

En tredjedel av de tillfrågade i Sverige upplever att korruptionen har ökat medan en majoritet (49%) anser att den är oförändrad – det är dock en betydligt mindre andel som säger sig ha drabbats av korruption i det dagliga livet (10%). Detta tyder på en ökad medvetenhet om korruption i Sverige.

De grupper av tjänstemän som har lägst förtroende bland de tillfrågade är de som hanterar offentlig upphandling, utfärdar bygglov och personer som arbetar inom näringslivet – men misstro finns även för politiker på lokal nivå. Nästan 40 % av de tillfrågade anser att Sverige saknar en öppen partifinansiering - en fråga som TI Sverige driver sedan tidigare och som även tas upp i den nyligen lanserade ENIS-studien.

De tillfrågade anser att de främsta anledningarna till förekomsten av korruption är att straffen för korruption är för milda eller att anmälningar överhuvudtaget inte leder till åtal. Det är förvånande att se att ett stort antal tillfrågade även anser att korruption är en del av det dagliga livet.

78% av respondenterna tycker att ansvaret att förebygga och bekämpa korruption vilar på regeringen men 52% tycker att regeringens insatser inte är effektiva. De tillfrågade svarar även

att det är medborgarna själva som i stor utsträckning ansvarar för att förebygga korruption. Stor tilltro visas till domstolsväsendet att finna lösningar för korruptionsförekomster.

[En summering över Sverige finns här.](#)

Transparency International Sverige (TIS) är en oberoende frivilligorganisation som bedriver en bred opinionsbildning mot korruption och för ökad transparens i såväl offentlig som privat sektor.

TIS är icke ett brottsbekämpande organ utan arbetar förebyggande för att bidra till undvikande av de skador som korruption och otillbörlig påverkan medför för företag, andra institutioner och för samhällslivet i stort.

Mer info finns på TIS hemsida: www.transparency-se.org

Transparency International Sverige
Linnégatan 14, 6 tr
114 47 Stockholm

info@transparency-se.org.